N°. 21 1834.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk
Nieuws- Blad.

Zaturdag 25 Januarij.

☞ *De* Bredasche Courant *verschijnt geregeld zes malen per week. De afzending geschiedt des avonds*, franko per post.

De tweede Uitgave, behelzende de jongste Fransche en Belgische Nieuwstijdingen van 24 uren later, *wordt des morgens vroeg* franko *afgezonden en is voor die plaatsen bestemd, waar dezelve nog dien eigen dag kan arriveren.*

De prijs, zoowel voor de eerste als tweede Uitgave, is f 6 in de drie maanden. Alle Abonnementen eindigen met den laatsten van elk kwartaal. Advertentiën worden geplaatst tegen 20 cents den regel, en moeten daags vóór de uitgave worden ingezonden. Alle aanvragen, bestellingen of inzendingen moeten franko *ingezonden worden, zullende anders de port op rekening worden gesteld.*

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTERS EN WETHOUDERS DER STAD BREDA, in den uitslag der alhier ter stede gedane kollekte en geopende inschrijving, ten behoeve der slagtoffers van de overstroomingen in deze provincie, een nieuw bewijs gezien hebbende van den geest van mededeelzaamheid, die de ingezetenen bezielt, – alzoo door het voormelde te zamen niet minder dan *f* 595-08½ is bijeengebragt, – brengen daarvoor bij deze hunnen openlijken dank aan de milde gevers; met berigt, dat, ofschoon gemelde montant dadelijk aan de Commissie te *'s Hertogenbosch* is overgemaakt, echter voor zoo verre nog iemand zoude willen bijdragen, de giften daartoe ter *Stads Secretarij* nog voortdurend zullen worden aangenomen.

BREDA, den 23sten Januarij 1834.

DE ROY, vt.
Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHAUIKES.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

BREDA. — Gelijk gemeld is heeft de belgische kamer van afgevaardigden eergisteren haar budget voor dit jaar in geheim comité behandeld; na de aanneming werd de openbare zitting hervat en daarin de artikelen van het budget der dotatien aangenomen, zijnde deze de volgende: civiele lijst 2,751,322,75 fr.; senaat 20,000 fr.; kamer van afgevaardigden 410,355 fr.; rekenkamer 119,010,20 fr.; te zamen 3,300,687,95 fr.; de definitive stemming over deze sommen werd op heden bepaald.

Overigens zijn de belgische berigten heden geheel van belang ontbloot. Te Antwerpen waren gisteren genoteerd: Belg. 95; Braz. 68; Sp. perpet. 57¾, 58⅛; 3 pCt. 37¾; Uitgest. 11¼, ⅛; Sicil. 91¾; Rom. L. 91½.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 21sten Januarij.

Het gouvernement is heden, bij eene depeche van den Franschen gezant te Madrid, van den 15den dezer gedagteekend, onderrigt geworden, dat het Spaansch ministerie grootendeels gewijzigd is. De heer *de Zea Bermudez* is door den heer *Martinez de la Rosa* vervangen. Het beleid van justitie is aan den heer *Gazeli*, dat van marine aan den heer *Vasquez Figueroa*, en dat van financien, bij voorraad aan den heer *Arnaldi* opgedragen. Alzoo zijn de heeren *Burgos* en *Zarco del Valle* de eenige, die hunne portefeuilles hebben behouden.

Een onzer dagbladen vindt in dit officieel berigt, stof tot de volgende bedenkingen.

» Het bestuur is van de behoudende partij tot die der beweging overgegaan.

» *Vazquez Figueroa* was in het jaar 1817 minister van marine. Zijn staatkundig karakter geeft slechts geringen waarborg.

» *Gazeli*, een der leden van den raad van regentschap, voerde het beleid van justitie in 1822. Hij is een in allen deele geacht ambtenaar, behoorende tot de half liberale partij.

» *Martinez de la Rosa*, een der welsprekendste redenaars der cortes, is in Frankrijk genoegzaam bekend. In het jaar 1822 was hij minister van buitenlandsche zaken. Even als *Gazeli*, behoorde hij destijds tot de voorstanders eener wijziging der constitutie van Cadix, bekend onder den naam van *modificatantes* of *parteleros*. De beweging van den 7den Julij 1822, welke eene verandering in de constitutie ten doel had, doch door koning *Ferdinand* verijdeld werd, verwijderde hen uit het bestuur.

» De heer *Arnoldi* is zeer bekwaam in financiele aangelegenheden, en een erkend liberaal.

» Het is kenbaar dat dit ministerie eene vereeniging van onderscheiden grondstoffen bevat, daar men den minister van binnenlandsche zaken, *Burgos*, behouden heeft. Intusschen behoort de meerderheid tot de half liberale partij, en het voorzitterschap aan *Martinez de la Rosa* opgedragen, is een zekere waarborg dat Spanje binnen kort instellingen zal verkrijgen, die met den geest der eeuw in overeenstemming zijn. Men heeft dezen staatsman niet zonder reden nagegeven, dat het hem aan geestkracht ontbrak, doch zijne gehechtheid aan het vertegenwoordigend stelsel lijdt geen twijfel."

Vroegere berigten uit Madrid van den 8sten dezer vermelden, dat de toestand der schatkist allerbeklagelijkst was, zoodanig, dat alleen het leger konde betaald worden, en alle andere uitgaven onvoldaan bleven. Don *Carlos* zoude te Parijs over eene leening ten zijnen behoeve in onderhandeling zijn, waarin hij door dom *Miguel* met allen invloed werd ondersteund. De laatste, zeide men, was zoodanig verbitterd over de schending van het Portugeesch grondgebied door de Spaansche troepen, dat men, voor wederwraak beducht, Ciudad-Rodrigo in staat van verdediging had doen stellen. Het Russisch gouvernement had de kennisgeving der troonsbeklimming beantwoord, zeggende, dat men zich over de opvolging voor als nog niet konde uitlaten, daar de betrekkingen met het hof van Napels eenige kieschheid vorderden.

— Te Marseille zijn een dertigtal uitgewekene Polen aangebragt, die, van Triest komende, naar Algiers moesten vertrekken. Toen men hen echter aan boord van het Fransche vaartuig, dat hen derwaarts zoude brengen, wilde doen overgaan, hebben zij zulks geweigerd, men is ook daar genoodzaakt geweest, hen aan wal te laten komen, en tot dat het gouvernement nader zal hebben beschikt, huisvesting te geven.

— Van Lyon schrijft men, dat de uitventers op den 19den dezer nogmaals in het openbaar zouden verschijnen, doch dat de politie en de militaire bevelhebbers alle maatregelen van voorzorg hadden genomen.

— De fondsen waren heden (21 *Januarij*) genoteerd: 5 pCt. kont. 104,95, op tijd 105; 3 pCt. kont. 75,20, op tijd 75,30; Nap. renten, kont. 91; Sp. perpet. kont. en op tijd 58⅝; 3 pCt. kont. 36⅝; op tijd 37; Cortes 19¼.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 24sten Januarij.

De *Staats-Courant* van heden houdt een besluit van Z. M., van 16den dezer, houdende een reglement voor den accijns op den Turf in de irreguliere veenderijen.

— Volgens eene door het Departement van Oorlog genomene beschikking, zullen voortaan geene schutters, vreemdelingen zijnde, meer tot eenige verbindtenis bij het staande leger worden toegelaten, maar daartoe alleenlijk in aanmerking kunnen worden gebragt Nederlanders, of althans zoodanige ingezetenen, die legaal bewijzen kunnen, dat zij, vóór het tijdstip, waarop zij als schutters in dienst zijn getreden, voor het minst gedurende eenen termijn van vijftien maanden, in het Rijk woonachtig en van een goed gedrag zijn geweest.

— De gemeente Den Dungen, welke sedert drie jaren ⅔ voor de defensie-werken van 's Hertogenbosch is geïnundeerd geweest, heeft bij den jongsten storm en watervloed niet het minste geleden; de dijken hebben merkelijk van den afslag geleden en zijn tusschen den 31 December en 1 Januarij jl., op onderscheidene plaatsen bijna geheel weggeslagen en op vijf onderscheidene andere aan het overloopen geweest. Door wonderbaren ijver en het goed bestuur van het polderbestuur, met behulp van *W. Smits*, lid van het polderbestuur van St. Michiels-Gestel, aan den Dungenschen kant, – welke met deze gemeente een polder uitmaakt, en die met zijne wacht is komen toesnellen, geen moed heeft laten zinken en den geheelen nacht in het water en meestal, met golven bedekt, tegen de doorbraken geworsteld heeft, – is het mogen gelukken de doorbraken meester te worden, zoodat tegen den morgen de gevaarlijkste plaatsen verzekerd waren. Een huis, schuur, koren en hooitas, aan de Wed. *J. Schellekens* toebehoorende, zijn bijna geheel weg gespoeld, waardoor deze vrouw in de grootste armoede is gedompeld. Het water binnen den polder is, door regen- en kwelwater, tot eene zoodanige buitengewone hoogte gestegen, dat men zich iets dergelijks niet herinneren kan. Bijna alle teellanden staan onder water, waardoor ook het bezaalde veld veel heeft geleden, de groenten verrot zijn en

eenige menigte aardappelen onder het water zijn bedolven. Buitendijks zijn 65 huizen onder water geloopen, waardoor vele huisgezinnen hebben moeten vlugten; door de golven is het bezaaide land geheel uitgespoeld, eene menigte groenten is bedorven en eene hoeveelheid aardappelen, welke gekuild waren, zijn onder water gezet; het ziet er allerellendigst voor onderscheidene noodlijdenden uit, en daar bovendien, door den zoo vroeg in den winter hoog gerezen waterstand, niets voor die behoeftigen te verdienen valt, zoo wordt ook voor hen de milddadigheid van menschenvrienden ingeroepen.

— Hebben in deze provincie vele gemeenten door de jongste overstroomingen en stormen ongelukken en schade geleden, zoo kan hieronder ook de gemeente St. Michiels-Gestel worden geteld, en hoezeer daar geene merkelijke beschadigingen aan huizen is gebeurd, noch menschen zijn omgekomen, zoo is de schade aan het bezaaid koornland des te grooter; daar zeker twee derde gedeelte der gemeente onder water heeft gestaan, terwijl het meerendeel van het winterkoorn reeds was gezaaid. Een groot getal inwoners zijn naar de hoogte, welke maar zeer bekrompen wal, met vee enz. moeten vlugten; daarbij moet ook voornamelijk in aanmerking komen dat de aardappelen, welke bij duizende mudden zijn onder water geloopen, meestal verrotten en bederven. De twee dijken zijn met den grootsten ijver en zorg behouden gebleven; doch het kwel- en regenwater is zoodanig doorgedrongen, dat er thans nog vele huizen en bezaaid land, binnen dijks, onder water staan, hetgeen met het overige buitenland, nog wel een derde gedeelte der gemeente uitmaakt. De schade kan nog niet worden opgegeven; daar die van sommige gehuchten, waarvan de toegang door het water nog is belet, thans nog onbekend is; doch dezelve is zeker zeer groot.

— Uit Nymegen schrijft men van den 21sten: De hoop op voortdurenden val des waters is niet vervuld, daar sedert gisteren morgen de rivier de Waal weder wassende is; terwijl wij ook van de Maas hetzelfde vernemen, welke reeds vroeger is begonnen te wassen. De hoogte der Waal alhier was den 18., 4 el 87 duim; den 19., 4 el 87 duim; gisteren 4 el 94 duim en heden 5 el 7 duim.

— Men schrijft uit Scheveningen:

» Als een bewijs van hulpvaardigheid, welke men alhier in tijd van nood weet aan te wenden, moge het volgende strekken:

« Laatstleden Vrijdag was alhier een brikschip voor den wal, seinoende om hulp. Niettegenstaande de hooge zee en stormen, begaven *Job den Dulk*, *Carelszoon* en *Job den Dulk*, *Ariszoon*, zich [...] in twee booten naar zee. Na veel moeite en met groot gevaar bereikten zij het schip, en gaven aan hetzelve twee Loodsen over. Intusschen was de storm zoodanig toegenomen, dat het terugkeeren naar den wal bijna onmogelijk scheen. Evenwel, na het inspannen van alle krachten en met goed beleid kwamen de beide booten door de hevige branding behouden te Noordwijk aan wal, waar reeds de reddingboot op het strand was gebragt, uit voorzorg, ingeval voormelde booten in de branding een ongeluk mogt overkomen.

« Het bedoelde brikschip is genaamd *X. L.* kapitein *Charles Cobb*, van Cardif naar Rotterdam en is ll. Maandag morgen door de hulp van de voorn. twee Loodsen te Helvoetsluis binnengebragt.»

— De berigten, die volgens de Engelsche bladen dagelijks bij de assurantie-maatschappij te Londen, *Lloyds*, inkomen, houden het blijk, dat de verschrikkelijke stormen, die wij reeds sedert een geruimen tijd en aanhoudend in onze streken gehad hebben, bijna overal en bijzonder ook op de engelsche kusten hebben gewoed. De daardoor zoo aan schepen als aan goederen veroorzaakte schade, die gevolgelijk ook met het verlies van veler leven vergezeld gingen, zijn, zoo lang *Lloyds* bestaan heeft, zoo groot niet geweest, als in de laatste maanden. In sommige Engelsche havens lagen volgens de jongste berigten meer dan 500 a 600 schepen om de West bestemd, en waarvan de meeste uit nood binnen geloopen waren, op eene goede winds-gelegenheid wachtende. De schepelingen en passagiers zijn door dit lang verwijlen in groote ongelegenheid geraakt. In den *Standard* leest men onder anderen daarover het volgende: Men kan de ontbeering en het gebrek niet genoeg voorstellen, 't welk de ongelukkige eigenaars, schippers en passagiers, van bijna 500 vaartuigen ondervinden, die, door de aanhoudende tegenwinden wederhouden, sedert 8 of 9, sommige zelfs sedert 13 weken, in onderscheiden havens in het kanaal tusschen Duins en Falmouth ten anker liggen. De onkosten van de eigenaars is van 10 tot 15 en zelfs tot 20 ponden st. daagsch, ongerekend de onkosten voor de passagiers, die voor de geheele reis met den kapitein accoord getroffen hadden. De passagiers zelve zijn ontbloot, hebbende al hunne middelen uitgeput en kunnende zich geene nieuwe verschaffen. Velen hebben zich genoodzaakt gezien hunne kleederen, horlogien, enz. te verkoopen. Een horlogiemaker te Portsmouth heeft langs dien weg reeds voor meer dan 100 ponden aan horlogiën gekregen. Dit kan ten proeve dienen van den nood der reizigers."

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 20sten Januarij.

Men meldt uit Petersburg dat de Keizerlijke familie, benevens de Prins *van Oranje* en de Erfprins, den 6den dezer, het *te Deum* hebben bijgewoond, ter gedachtenis aan de ontruiming des Russischen Rijks door de vijandelijke troepen in 1812. Daags te voren had de Fransche gezant, markies *Maison*, de eer, zijne geloofsbrieven aan den Keizer te overhandigen.

— De Grieksche gezant aan het Fransche hof, Prins *Michael Sasso*, is, van Petersburg komende, den 18den dezer te Berlijn gearriveerd.

— Volgens brieven uit Koningsberg, is de koninklijke geheimraad in werkelijke dienst en opperpresident der provincie Pruissen, de heer *von Schon*, den 12 dezer uit die stad naar Dantzig vertrokken, tot de opening van den vijfden pruissischen provincialen landdag, welke heden zou plaats hebben.

— Er bestaat in Koppenhage een plan, om de gemeenschap tusschen de voornaamste havens van de Oostzee, door middel van stoombooten, gemakkelijk te maken. Dit plan heeft reeds aanvankelijk veel bijval gevonden, en men is voornemens, in het voorjaar met de uitvoering van hetzelve een begin te maken, door eene stoombootvaart te openen van Koppenhage naar Swinemunde en Stettin. Daarna zal aan dit ontwerp eene grootere uitgestrektheid worden gegeven, zoodat men de gegronde hoop voedt, dat binnen weinige jaren hetzelve geheel zal verwezenlijkt kunnen worden. Het is waarschijnlijk, dat de koning van Denemarken de vergunning zal verleenen, dat het bevel over genoemde stoombooten aan Deensche zee-officieren worde opgedragen, en dat dezelve onder Deensche vlag mogen varen.

— Volgens berigten van Swinemunde heeft de storm van den 26sten december ll. ook op het eiland Usedom aanzienlijke schade aangerigt; de Oostzee had zich in de Kolpenzee gestort, was van daar over het land tot het Achterwater gestroomd, en had alzoo gemeld eiland in twee deelen gescheiden.

— Uit Silezie heeft men het volgend berigt van den 5 Januarij: Te Senftenberg, in Bohemen, heeft men dezer dagen, bij een der laatste geweldige stormen, sterke schokken van aardbeving bespeurd, waardoor eenige muren zijn gespleten en de schellen der huizen in beweging werden gebragt en aangeslagen.

— Uit Weenen schrijft men van den 14den, dat eindelijk na de aankomst van den vorstelijk Reussischen kanselier, de heer *von Strauch*, als 16de stemgeregtigde op het Weener-congres, en nadat de Hanoversche minister baron *van Ompteda* ook de volmagt van Brunswijk en Nassau ontvangen had, iden vorigen dag, des namiddags ten drie uren eene eerste reconferentie was gehouden. Vermoedelijk heeft men zich in deze zitting slechts met voorbereidende werkzaamheden bezig gehouden. Na het eindigen derzelve zijn de gezamentlijke gemagtigden bij den Vorst *van Metternich* ter maaltijd geweest.

— De Prins *Felix van Schwarzenberg*, dezelfde die zich nu laatstelijk te 's Gravenhage heeft bevonden, is den 5den januarij als courrier te Rome gearriveerd.

— De pauselijke regering heeft sedert het bewind van *Gregorius XVI* vier geldleeningen gesloten, ten gezamenlijke bedrage van 9,500,000 scudi, of 23,750,000 duitsche guldens, waarvoor echter, volgens berekening eens financiers, slechts 14,350,000 guldens werkelijk in de kas van den staat zijn gevloeid.

— Men schrijft uit Bern, dat 196 Polen gebruik hebben gemaakt van het verlof, om naar Frankrijk terug te keeren; het getal dergenen, die nog in Zwitserland zijn achtergebleven, bedraagt 230.

— Men heeft te München het berigt ontvangen, dat de op den 25 September ll. uit die hoofdstad vertrokken kolonne vrijwillige Grieksche troepen, den 5 December, in goeden welstand te Navarino is aangekomen. Met de schepen, welke genoemde troepen hebben overgebragt, zal het 6de Beijersche linie-infanterie-regiment naar het vaderland terugkeeren.

— Uit Konstantinopel heeft men berigt tot den 24sten December ll. De rust bleef er heerschen. De forten aan de Dardanellen wegen aan een kundig en moedig man, *Hafis-bey*, toevertrouwd; deze forten worden thans volgens een verbeterd stelsel versterkt.

— Blijkens eene statistieke opgave telt thans de bevolking van Weenen, buiten de vreemdelingen en de militairen, 319,873 zielen, waarvan 153,368 van het mannelijke en 166,505 van het vrouwelijke geslacht. Het getal der algemeene lands-, provinciale en stedelijke ambtenaren beloopt over de 5000. Men telt er 30,000 zoo mannelijke als vrouwelijke dienstboden, 173 bakkers, 100 vleeschslagers, 885 logementhouders en herbergiers, ruim 80 koffijhuizen, 500 bierhuizen, 700 fiakkers, 10,000 paarden en 20,000 honden.

— Te Weenen waren den 14den genoteerd: 5pct. Metall. 95 13/32; 4pct. 86; Part. 137¾; Bankactien 1253.

Hoezeer het maar al te waar is, dat elke dag genoeg heeft aan zijn eigen kwaad, en men dikwijls zijnen natuurgenoot eene wreede dienst bewijst, hem in zijne droomen van toekomstigen voorspoed te storen, door de zwartste tafereelen van een nog geheel onzeker verschiet: is het van den anderen kant ook waar, dat ligtzinnige onbezorgdheid verderflijk kan worden, als [eens] de kwade dag mogt aanbreken, en dat het niet minder wreed is, door de toekomst al te lagchend te schilderen, teleurstellingen te veroorzaken, welke doodelijk kunnen zijn voor rust en geluk. Men kan zeer wel over de rampspoeden nadenken, welke ons nog treffen *kunnen*, en evenwel rustig de toekomst te gemoet treden: en dit voegt ook aan het bezadigd karakter van den Nederlander. Men houde dit wel in gedachte bij het lezen der volgende regelen, welke, hoezeer niet bemoedigend, echter hier niet geplaatst zijn om te ontmoedigen of noodeloos te bezwaren, maar om op te wekken tot nadenken en waakzaamheid, opdat wij niet bij elken ramp, welke ons Vaderland treft, onvoorbereid worden bevonden:

IETS OVER DE BUITENGEWONE WEERS-GESTELDHEID.

Het buitengewoon zachte weder, dat wij tot hiertoe genieten, doet reeds deszelfs invloed op schier het geheele plantenrijk bespeuren: bloemen, welker ontluiking anders in de maand Maart of April verwacht wordt, insieren thans reeds onze tuinen; en indien de terugkomst der trekvogels in dezelfde maat vervroegd ware, zou men wanen de maand Mei weldra te zullen intreden. Menigeen beschouwt zulks met verrukking, en voorspelt daaruit een bij uitstek vruchtbaar jaar, en wij wenschen van ganscher harte, dat deze voorspelling verwezenlijkt moge worden, opdat het menschdom, en onze Landgenooten in 't bijzonder, daarin eenige vergoeding vinden voor zoo vele rampen, waaronder bijna geheel Europa zucht.

Intusschen zou datzelfde zachte weder ook geheel tegengestelde uitkomsten kunnen ten gevolge hebben, wanneer namelijk het plantenrijk, eerst aanmerkelijk ontkiemde, en dan plotseling door de winterkoude getroffen wierde, en zoo dat moest gebeuren, dan zou het jaar 1834 een allerrampspoedigst jaar kunnen zijn en zeer wel *hongersnood* veroorzaken. Wij hopen echter dat de goede Voorzienigheid dien ramp afwende, en de vreeze, die ons deswege bekruipt, ongegrond bevonden moge worden. Desniettemin zij het ons vergund, aan een en ander te herinneren, hetwelk niemand zal berouwen ter harte genomen te hebben, al wierde het pas ingetreden jaar een der vruchtbaarste van de negentiende eeuw.

Is het geene waarheid, Lezer, dat de hand der Voorzienigheid in onzen leeftijd meer dan ooit uitstrooit[?] in de rampen, die zij, bijna zonder tusschenpoozing, over Europa uitstort? Heeft men ooit grooter staatkundige beroeringen beleefd dan die, waaraan de Christen-volken in onzen leeftijd, en bijzonder in onze dagen, zijn blootgesteld? Heeft men wel ooit een noodlottiger en rampvoller vrede genoten dan dien, waarin zich ons werelddeel thans bevindt? Ziet niet ieder volk de toekomst met angst te gemoet? Ontstaan er niet bijna met iederen dag nieuwe verwikkelingen, en schijnt het niet, als of de rust des vredes zich meer en meer van ons verwijdert, naar mate wij het oogenblik harer genieting meer nabij meenen te zijn?

Met de staatkundige rampen schijnen die der natuur eenen gelijken tred te houden; en, om van vroegere niet te gewagen, wie herinnert zich niet den verschrikkelijken watervloed van Februarij 1825, die in Noord-Holland, Vriesland, Groningen, Drenthe en Overijssel zoo vele verwoestingen aanrigtte? Daarop volgde weldra eene [illegible] landziekte. Naauwelijks had deze uitgewoed of, in 1829 en 1830, [illegible] de geduchtste plasregens en overstroomden meer vruchtbare akkers dan de watervloed van 1825 gedaan had. Toen deze ophielden, brak de noodlottige revolutie in Frankrijk en het oproer in Belgie uit, en te gelijk verscheen de cholera in ons werelddeel en maaide honderd duizend levens weg. Ter naauwernood was deze geduchte plaag, in 1833, van den vaderlandschen grond geweken, of zij werd vervangen door langdurige en vreesselijke stormwinden, vergezeld van veenbrand en alles verterend vuur. Eindelijk verhief zich op den laatsten dag deszelfden jaars een der hevigste orkanen, en stelde het nieuwe jaar in, onder bliksem, donder en aardbeving, als of die vreesselijke natuurtooneelen ons als het ware een denkbeeld moesten geven, van hetgene ons in 1834 te wachten staat. En welke reeds de gevolgen van dien orkaan geweest zijn, behoeven wij den Lezer niet te herinneren.

Wij erkennen dat eene zoo buitengewoon zachte weêrsgesteldheid, hoewel zeer zeldzaam, ook vroegere winters gekenmerkt heeft; doch dat was dan ook het eenige opmerkelijke verschijnsel van dien tijd; terwijl die reeks van opvolgende rampen, welke wij zoo even hebben opgesteld, niet gedacht, veel minder gezien werden.

Opmerkelijk is het daarenboven, dat al de rampen, die ons sedert zoo vele jaren troffen, niet in eenen gewonen, maar in eenen buitengewonen en steeds toenemenden graad van hevigheid hebben gewoed! Toen in 1825 de watervloed al meer en meer aan 't stijgen was, maakten zich de inwoners van Monnikendam ongerust, dat het hunne stad mogt bereiken; maar een achtingwaardig grijsaard, zich voorgaande watervloeden herinnerende, stelde hen gerust en zeide, dat het zoo ver niet komen zoude, en nogtans kwam het zoo ver; en wie heeft ooit, bij eene *opene zee*, zulk eenen ontzettenden hoogen stand der rivieren waargenomen als in deze zelfde maand Januarij? Ieder nieuw onheil schijnt derhalve met meer dan gewone kracht te woeden, en geen jaar schijnt voorbij te mogen gaan, hetwelk niet door eene of andere opmerkelijke ramp gekenmerkt wordt.

Zal nu 1834, hetwelk met eenen orkaan *is* begonnen, zich voor het overige van de laatst verloopene jaren zoo voordeelig onderscheiden, dat wij het gezegend en vruchtbaar zullen mogen noemen? Zoo ja, wij zouden er ons hartelijk over verblijden, maar dan zou het toch ook eene buitengewone uitzondering op de verloopene jarenreeks maken. Er is nogtans iets, dat wel verdient opgemerkt te worden; te weten, de *hongersnood*, welke zich heden zoo zwaar in een groot gedeelte van het onmetelijke Rusland doet gevoelen. In datzelfde Rusland nu verscheen ook voor het eerst de Cholera. Wij zagen die doodelijke ziekte aldaar woeden, maar dachten toen niet, dat zij tot ons zou komen, en toch heeft zij ons bereikt. Thans verschijnt er een hongersnood in datzelfde land; is deze misschien eene waarschuwing voor ons? Geeft de tegenwoordige zeldzame weêrsgesteldheid aanleiding, om aan dat verschijnsel eenig gewigt te hechten? — Wij laten de beantwoording dezer vraag aan een ieder vrij; maar achten dezelve nogtans belangrijk genoeg, om haar den gemoedelijken Lezer van dit blad voor te stellen!

ALLERLEI.

In de jongste Engelsche bladen vindt men de volgende bijzonderheden over de stoomkoetsen, stoombooten en spoorwegen vermeld:

De heer Ingenieur GEORGE STEPHENSON, onder wiens toezigt de Liverpool- en Manchester-spoorwegen aangelegd zijn, heeft thans eene stoomkoets vervaardigd, welke, schoon met eene ligte vracht, 40 mijlen (nagenoeg 12 uren gaans) in één uur afloopt, terwijl hij aanneemt een dergelijk rijtuig te kunnen vervaardigen, dat 100 mijlen (ongeveer 30 uren gaans) in het uur zou kunnen afloopen; alleen is hij beducht, dat de tegenstand van den dampkring op die snelheid misschien van te grooten invloed zou wezen. De stoomwerktuigen, welke in de rijtuigen, die gemelden weg berijden, geplaatst worden, maakt men thans met achtmaal grooter kracht, dan het stoomrijtuig, de *Rockett* genaamd, hetwelk bij het aanleggen van dien weg de premie verdiend heeft, als de meeste kracht bezittende. De stoomrijtuigen, die tegenwoordig vervaardigd worden, zijn op zes wielen, als zijnde zulks voor het behoud der sporen noodig geoordeeld, ook drukt daardoor de last op meerdere punten, dan bij die op vier wielen. De buizen (*tubes*), die eigenlijk den ketel vormen, worden thans kleiner maar in meerder getal gemaakt. De het laatst in gang gebragte stoomkoets heeft 23,000 mijlen afgelegd, zonder dat zij eenige beduidende herstelling noodig had. Dagelijks legde zij vier of vijf malen den weg tusschen *Liverpool* en *Manchester* af. De ondernemingen, welke tegenwoordig in onderscheiden deelen van *Engeland*, met het aanleggen van stoomkoetsen op de *gewone wegen*, ondernomen worden, schijnen voor 't overige met eenen goeden uitslag te worden bekroond; op vele plaatsen zijn zij reeds in geregelde dienst; meerendeels hebben zij eene gemiddelde snelheid van 9 à 10 Engelsche mijlen in een uur, dus bijna de gewone snelheid van een paard.

In de *Glascow Cronicle* leest men, dat men thans aldaar bezig is verscheidene stoombooten in gereedheid te brengen, bestemd om tegen het voorjaar op de rivier de *Clijde* in de vaart te worden gebragt, die voorzien zullen zijn van ketels, naar een verbeterd plan zamengesteld. Deze vaartuigen worden, wat het model betreft, als de schoonste beschouwd die in *Engeland* waren gebouwd geworden. Zij zouden spoed, veiligheid en gemak in zich vereenigen, en de meeste den afstand van 14 Engelsche mijlen in één uur afleggen.

The Leeds Intelligencer, over het aanleggen van ijzeren spoorwegen sprekende, zegt: De kosten voor het aanleggen van spoorwegen schijnen zeer bedriegelijk te zijn voor de deelnemers. In 't algemeen heeft men geraamd, dat een dubbel stel sporen voor de wegen zou komen op 4000 ponden sterling per Engelsche mijl; doch de heer STEPHENSON heeft opgemaakt, dat de spoorweg van *Londen* naar *Birmingham*, gemiddeld berekend, op 2,701 ponden per mijl zal komen; volgens de kosten-opmaking van den heer GRAHAM van *Glascow* daarentegen, wordt er werkelijk maar 2107 ponden per mijl besteed. — Dit zijn daadzaken, belangrijk voor de zoodanigen, die hun geld in dergelijke ondernemingen gestoken hebben.

Te *Wigan* in *Engeland* heeft men onlangs eene proef genomen, om het kerkgebouw der plaats, dat vrij groot is, op eene zeer eenvoudige wijze te verwarmen, en zulks alleen door middel van de lucht over eenen cirkel brandende gazlichten te doen stroomen, waardoor de warmte in de kerk tot 19 graden boven de buitenlucht gebragt werd. Men heeft daarbij verbrand 350 kubiekvoeten gaz, waarvan de kosten op 2 schellingen en 10 pences kwamen.

In den koninklijken schouwburg van Drurylane, te *Londen*, wordt thans het publiek vergast op eene voorstelling van de geschiedenis van *St. George en den Draak*. Bij den grooten optogt, in dat stuk voorkomende, verschijnen op het tooneel 350 personen, 44 paarden, 6 zebras en 12 hitten, met rijtuigen, karren en trofeeën. De ontvangst wordt gerekend op ongeveer 400 ponden sterling, of bijna 5000 guldens, iederen avond.

Bij de kommissie tot verzachting van het lot der slagtoffers van de overstroomingen in *Noord-Braband* zijn, sedert hare vorige opgaven, ingekomen de volgende bijdragen:

Van den heer *F. van Lanschot*, namens de heeren *Chinaye* en *Poswick* . . . . » 50-00.

Van den heer *J. T. Vermeulen*, door tusschenkomst van den heer mr. *A. J. Borret*, staatsraad, uit 's Hage van N. N. *f* 50-00; van D. R. *f* 50 en van V. H. V. B. *f* 20. . . » 120-00.

Van den heer *J. Menu*, namens een onbekende uit Bergen-op-Zoom . . . . » 9-29.

Zijnde de beide giften, in de laatstvorige opgaaf begrepen, namelijk die van V. D. H. en V. D. L. S. uit 's Hage, mede door tusschenkomst van den heere *Borret* bij de kommissie ontvangen geweest.

Van de gemeente 's Gravemoer, wegens gekollekteerde gelden *f* 8-80; van de gemeente Baardwijk, wegens idem *f* 5-25; van Boxtel, *f* 89-45; van Goirle, *f* 7-80; van Engelen,

ƒ 14-54; van Lithoyen, ƒ 52-82; van de Willemstad, ƒ 64-60; van Lith, ƒ 117-53; van Waalwijk, ƒ 78-05½; van Besoyen, ƒ 24-65; van Esch, ƒ 3-60; van Ooster-, Wester- en Middelbeers, ƒ 7-90, van Herpen, ƒ 2-65; van Geffen, ƒ 40-97½.
te zamen . . . . ƒ 518-92.

Van de heeren *H. Palier en Zoon*, namens N. N. . . » 3-00.
— den heer *H. de Wys*, namens M. te H., een wissel. » 40-00.
— den heer *F. van Lanschot*, door J. C. G., te Amsterdam, van H. S. ƒ 10-00; van C. V. D. ƒ 10-00; van H. D. B. ƒ 10-00; van N. N ƒ 3-00; van D. C. ƒ 5-00; te zamen. . » 38-00.

Van N. N. (postmerk Amsterdam), een Russische coupon n°. 10640, 12½ zilver roebel . . . . » 28-60.

Van den heer *P. S. van Son*, namens mr. *N. G. Robert*, te Utrecht . . . . » 100-00.

Van N. N., (postmerk Amsterdam), twee Russische coupons nos. 2498 en 2499. . . . . » 100-00.

Van den heer *V. A. van Ryckevoorsel*, door den heer *M. Hanenberg*, te Amsterdam, van J. K. ƒ 5; N. N. ƒ 30; N. N. ƒ 20; N. N. ƒ 20; J. E., drie bankbiljetten nos. 216, 528 en 871 ƒ 75; N. N. een dito no. 650 ƒ 40; te zamen . . . » 190-00.

Door denzelven, van N. N., twee gouden stukjes ƒ 10; E. B. N., 2 coupons nos. 60833 en 61643, ƒ 24-75; M. V. S. twee bankbilletten, nos. 744 en 994, ƒ 50; J. M. een coupon N. S., no. 30648, ƒ 12-37½; P. H. een bankbiljet no. 72, ƒ 60; N. N. een dito, no. 900, ƒ 60; van een onbekende ƒ 18; idem ƒ 12; idem ƒ 10. te zamen . . . . » 257-12½.

Van denzelven, van J. ƒ 36; T. ƒ 5-20; een onbekende ƒ 8; N. N. ƒ 7-20; een Russische coupon roebels no. 9394 (opschrift: *voor den Bosch*) ƒ 23-36; van A. P. ƒ 3; P. J. R. ƒ 10; een onbekende ƒ 5; J. T. T. ƒ 5; en voorts ƒ 1-50; (geringe bijdrage voor de door overstrooming behoeftig geworden inwoners van Oyen en Teeffelen), te zamen . . . . . » 104-26.

LIEFDE GIFTEN,

bij de ondergeteekenden ontvangen, ten behoeve van den ongelukkigen Kanonnier STURM, die op den 2. Augustus ll, nabij *Axel* in *Zeeuwsch-Vlaanderen*, door het onverhoeds losbranden van het geschut, zijne *beide Armen* verloren heeft.

Van A. M. Z., 4 coupons H. W. S., N°. 669, à 1,23⁵ . ƒ 4,94.
Bedrag der vorige opgaven . . . . » 370,24.
Totaal . . ƒ 375,18.

Breda, den 24. Januarij 1834.

BROESE & COMP.

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

DONDERDAG, *den 23sten Januarij.*

Nederland.	pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4½ uur.
Werkel. schuld	2½	49⅝	49⅝	49 9/16
Dito dito	5	94½	94 11/16	94 9/16
Uitgestelde dito				
Kansbillet dito		21 13/16	21⅝	21 11/16
Amort. Syndic.	4½	88⅝	88 11/16	
Dito dito	3½	71⅛		
Schatkistbillet	6	102½		
Oorlogslasten	5	100⅛		
Leening 1831	6	103⅞		
Handel-Maats.	4½			
Frankrijk.				
Inschr. Grootb.	3	75⅛		
Engeland.				
Dito per 12 Aug.	3			
Spanje.				
Certificat. Amst.	5	58⅝	58⅞	58⅞
Dito ƒ 1000	3	38¼	38⅜	38 5/16
Uitges. 3 pc. Sch.	5	11 15/16	12	
Cort. Bons Lond.	5	19⅞	21	20 15/16
Napels.				
Certificat. *L & B*	5			
Dito *Falc. & C.*	5			
Leen. Lond. *R.*	5			
Rusland.				
Obl. *Hope* 1798/1816	5	102		
Dito dito 1828/29	5	102½		

	pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4½ uur.
Cert. dito 1816	5	93⅝	93¼	93 3/16
Obl. te London	5			
Certif. te Hamb.	5			
Inschrijv. Amst.	6	67 13/16	67⅞	67 13/16
Certificat. dito	6	67¾		
Polen.				
Aandl. Loot. fl. 300				
Pruissen.				
Dito dito R. 50		94½		
Oostenrijk.				
Dito dito ƒ 100				
Dito dito » 250	4			
Metalliek	5	94⅞	94⅝	94 9/16
Dito Lond. gem.	5			
Dito	2½	51⅛		
Oblig. *Goll & C.*	5			
Dito	4			
Cert. Stadsb. dit.	2½			
Weep. Bankact.	3			
Denemarken.				
Leening te Lond.	3	73⅝	73¾	
Brazilien.				
Dito *Rotschild.*	5	68½		
Grieksche.				
Dito te London.	5			

*** Alzoo binnen de Stad *Oosterhout* twee VELDWACHTERS-PLAATSEN vacant zijn, ieder tegen een vast jaarlijks traktament van ƒ 200, zoo worden zij die tot het vervullen dier bedieningen genegen mogten zijn, uitgenoodigd, om zich in persoon, voorzien van behoorlijke Getuigschriften, aan te melden bij de Burgemeester dier Stad.

*** JOHAN MARINUS OFFERS, Vendumeester, wonende te *'s Hertogenbosch*, zal, ten verzoeke van zijne Principalen, op Maandag den 27sten Januarij 1834, des namiddags ten *twee* ure, op den Hoogensteenweg aan het Koetshuis van het Logement *den Eenhoorn*, bewoond wordende bij den Heer Docters, verkoopen,

Eene schoone en wel geconserveerde CHAR-à-BANC met LOSSE KAP, voor zes Personen, met eene vrije plaats voor den Voerman, zijnde op Veeren en geschikt voor een of twee Paarden.

Welk RIJTUIG voor een ieder zal te zien zijn, van heden, in gemeld Logement *den Eenhoorn*, in de Karrestraat te *'s Hertogenbosch*, en nadere inlichtingen zijn te bekomen, bij voornoemden Vendumeester.

ZEGT HET VOORT.

STOOMPACKET-VAART

TUSSCHEN

ROTTERDAM EN LONDEN.

In Dienst der General Post-office Londen, voor Passagiers en Goederen.

De Stoompacketten der General Steam Navigation Company, te *Londen*, in bovengemelde Dienst, vertrekken geregeld van *Rotterdam*, *Hellevoetsluis*, *Brielle* of *Scheveningen*, naar gelang van gegang of andere verhinderingen, iederen Woensdag en Zaturdag.

De Riviervaart niet gestremd zijnde, is het vertrek van *Rotterdam* bepaald op:

Woensdag den 29. Januarij, des morgens ten 7 ure.

Nadere inlichting bij de Agenten, { W. SMITH & COMP. en P. A. VAN ES.

BERIGT AAN DEN BESCHAAFDEN STAND.

Het *eerste* Stuk van een ALGEMEEN AANHANGSEL op het WOORDENBOEK van *KUNSTEN* en *WETENSCHAPPEN*, in 8 deelen bewerkt door wijlen den Heer G. Nieuwenhuis, en te *Zutphen*, van 1820 — 1829 in het licht verschenen, is door J. F. Thieme te *Nymegen*, uitgegeven en, ten behoeve der Bezitters van genoemd Woordenboek, alom verzonden. — Van de 3300 gedrukte Exemplaren des Hoofdwerks, zijn nog slechts weinige kompleten bij gezegden Uitgever voorhanden, op best drukmediaan, à ƒ 45,50 en op zwaar velin papier, à ƒ 60,50.

BIJ **BROESE EN COMP.**, TE BREDA,
is gedrukt en wordt met veel succes gedebiteerd:

HANDLEIDING

TOT DE KENNIS DER VERSCHILLENDE SOORTEN VAN

BATTERIJEN,

met aangifte van derzelver Hoofd- en Onderdeelen, hare Plaatsing, Armening en Opbouw, enz., door G. J. STIETJES, Kapitein der Artillerie. Met *vier* uitslaande Platen en verschillende Tabellen ƒ 4,00.

Dit Werk bevat het volgende:

EERSTE HOOFDDEEL. Voorafgaande bepalingen en benamingen der batterijen, alsmede van hare hoofd- en onderdeelen, als: 1°. Definitie wat men door batterijen verstaat. 2°. Benaming der verschillende soorten van batterijen. 3°. Benaming en eigenschappen der deelen eener batterij.

Aanwijzing der onderscheidene soorten van batterijen, de soort en het getal vuurmonden, waarmede men elk derzelve in verschillende omstandigheden bewapent, bestemming der verschillende batterijen, benevens eenige algemeene opmerkingen over de wijze, hoedanig men dezelve, met het meeste voordeel, in verschillende gevallen, kan aanwenden; als: Veld-batterijen, stellingen, bestemming, enz. Belegerings-batterijen, benaming derzelve en waartoe deze dienen enz., alsmede wat men door eerste en tweede batterijen moet verstaan. Ricochet-batterijen. Demonteer-batterijen. Contre-batterijen. Bestemming, plaatsing en getal vuurmonden, waarmede men dezelve bewapent. Bres-batterijen. Bestemming en plaatsing. Getal vuurmonden, waarmede men dezelve bewapent, aangifte der gebruikkelijke lading en wijze van vuren. Benoodigde tijd tot het maken eener beklimbare bres. Onderlinge afstand der stukken, het getal schoten, waarvan elk derzelve wordt voorzien. Afmetingen der borstwering, bepaling van den stand der schietgaten, het leggen der beddingen en de plaatsing der munitie-magazijntjes. Kanon batterijen. Houwitser-batterijen. Mortier-batterijen, bestemming, plaatsing, lading, elevatie en soort der te gebruiken mortieren. Benaming der batterijen, naar mate van derzelver onderscheidene wijze van plaatsing, ten opzigte der voorwerpen, waarop hare vuurmonden gerigt worden. Front-batterijen. Echarpeer-batterijen. Enfileer-batterijen. Revers- en Rug-batterijen. Kruis-batterijen. Redan-batterijen. Regte- en Cirkelvormige-batterijen. Horizontale-, Verhoogde- en Ingezonkene-batterijen. Vesting-batterijen. Bewapening bij de berenning eener Vesting, met vermelding van de wijze van vuren. Gedrag van de Artillerie; van het openen der loopgraven tot het openen der *tweede* parallel. Gedrag der Artillerie, van het openen der tweede tot het openen van de derde parallel. Gedrag der Artillerie, van het openen der derde parallel tot en met de overgave der plaats. Kust-batterijen. Scheeps-batterijen. Plaatsing van zwaar en ligt geschut, met vermelding van het soort derzelve; wijze hoedanig het geschut aan boord wordt bediend; lading der Kanons en Carronades. Geblindeerde- en Overwelfde-batterijen. Oorzaken, welke het gebruik dezer batterijen hebben noodzakelijk gemaakt. Vermelding, waartoe de geblindeerde en overwelfde batterijen dienen. Zamenstelling der geblindeerde batterijen, met opgave, waar dezelve worden geplaatst.

TWEEDE HOOFDDEEL. Het vervaardigen van schanskorven, horden, worsten en fascinen. Soort van te gebruiken rijst hout. Het vervaardigen van schanskorven, horden, worsten en fascinen. Het zoeken van prolongementen; de plaatsing en het traceren van batterijen, benevens eenige tabellen, bevattende derzelver afmetingen, alsmede het daarvoor benoodigde aan manschappen en bouwstoffen. De Batterij-bouw en de wijze, hoedanig de batterijen worden bekleed, verankerd en er de schietgaten worden ingesneden. Het leggen van beddingen; de wijze, hoedanig het geschut wordt aangevoerd en de voorzorgen daarbij in acht te nemen. Hoedanig de bekleeding met worsten en schanskorven geschiedt. Hoedanig de bekleeding met horden en zoden geschiedt.

DERDE HOOFDDEEL. Het bouwen van batterijen op ongelijken, golvenden, hellenden, moerassigen, rotsachtigen, met steenen vermengden, zandigen en weinig zamenhangenden grond. Het bouwen van batterijen op dijken en zeer begrensde plaatsen, alsmede van dezulke, welke in eene reeds voltooide parallel worden aangelegd, en de zoodanige, welke naar boven oploopende schietgaten hebben, benevens die, welke onder het vijandelijk infanterie vuur moeten daargesteld worden. Hinderpalen, welke bij de constructie van belegerings batterijen het meeste voorkomen. Het maken van masques, achter welke de batterijen kunnen worden gebouwd. Over de herstellingen, welke bij de batterijen kunnen voorkomen, en de wijze, hoe zulks geschiedt. Over het bouwen eener niet in eene regte lijn liggende batterij. Bouw der batterijen in de parallel. Ricochet-batterij met naar boven oploopende schietgaten. Bouw van batterijen onder het werkzaam geweervuur des vijands. Over de hinderpalen, welke bij de constructie van belegerings-batterijen het meeste voorkomen.

Te Breda, bij BROESE EN COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.